

museoalan
TEEMAPÄIVÄT

#TEEMA18
VUORO
VAIKUTTAA

17.-18.
SYYSKUUTA

AMOS REX

MITÄ

Museoalan Teemapäivät 2018

17.-18. syyskuuta

Järjestäjänä Museoalan kehittäminen,
Museovirasto

MISSÄ

Amos Rex

Mannerheimintie 22-24

00100 Helsinki

Museovirasto
Museiverket

WI-FI

Nimi: AmosGuest

Salasana: Rex#2018

YHTEYSHENKILÖT

Anu Niemelä: 029 533 6015

Anna Alavuotunki: 029 533 6019

Eeva Teräsvirta: 029 533 6012

Jasmine Fagerström: 029 533 6120

Teemapäivien henkilökunnalla on punaiset nimikyltit, heiltä voi kysyä neuvoa tarvittaessa. Oma nimikylttisi on pääsylippusi seminaariin, pidäthän sen näkyvillä koko tapahtuman ajan!

SISÄLTÖ	1
TAPAHTUMAPAIKKA	2
OHJELMA	4
INFO	8
KEYNOTE-PUHUJAT	9
PUHUJAT	12
MUISTIINPANOSIVUT	18

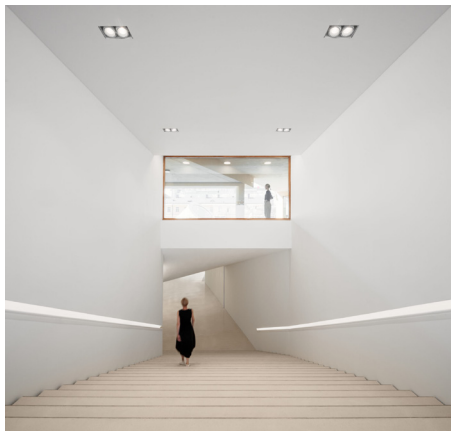
TERVETULOSANAT

Tämän vuoden Teemapäivien aiheeksi muotoutui aina ajankohtainen ”Vuoro vaikuttaa”.

Vuorovaikutuksessa ei ole kyse vain viestinnästä, vaan koko siitä kokonaisuudesta, jolla museot kohtaavat yhteisönsä ja ympäröivän maailman, mikä itsessään taas on välttämätön edellytys museoiden toiminnalle. Vuorovaikutuksen mahdollisuudet, keinojen kirjo ja laajuus ovat valtavia. Olemme tästä kirjosta pyrkineet poimimaan teille innostavia ja uutta luotaavia esimerkkejä aika laajallakin verkolla, empatiasta digitaalisen maailman mahdollisuuksiin. Olennaista on löytää oma keinonsa olla vuorovaikutuksessa ja jakaa intoa kulttuuriperinnöstä yhteisöille ja yhteisöjen kanssa.

Toivotan kaikille inspiroivia Teemapäiviä 2018!

Pirjo Hamari
 Kehittämisohtaja
 Museovirasto

AMOS REX

Amos Rex on taiteen ja kaupunkikulttuurin kohtaamispaikka, joka koostuu uusista maanalaisista näyttelytiloista, ravintola Lasipalatsista ja elokuvateatteri Bio Rexistä, sekä Lasipalatsin aukiolla näyttelytilan kattona kumpuilevasta tapahtumaukiosta.

Arkkitehtitoimisto JKMM:n suunnittelema taidemuseon uudisosa sisältää 2200 neliön muuntautumiskykyiset näyttelytilat, joiden suunnittelun lähtökohtana on ollut luoda mahdollisimman joustavat tilat, jotka taipuvat muuntautuvan nykytaiteen tarpeisiin. Amos Rexin näyttelyohjelma koostuu uusimmasta, usein teknisesti kokeilevasta nykytaiteesta, 1900-luvun modernismista ja muinaisia kulttuureja esittelevistä näyttelyistä.

Amos Rex on paikka, jossa menneisyys, nykyhetki ja tulevaisuus tuottavat ainutkertaisia elämyksiä ja yllättäviä kohtaamisia maan alla, päällä ja valkokankaalla.

Amos Rex avattiin yleisölle 30.8.2018.

Teksti ja kuvat: amosrex.fi

Avajaisnäyttely: teamLab

teamLab on Tokiossa toimiva, noin 500 jäsenestä muodostuva monialainen taiteilijaryhmä. Taiteilijoista, koodareista, tietokoneanimaattoreista, matemaatikoista, arkkitehdeistä, graafisista suunnittelijoista sekä kirjailijoista koostuvan ryhmän yhteisenä tavoitteena on ”uudelleenmääritellä todellisuus”.

teamLab tunnetaan immersiiivisistä digitaalisista installaatioistaan, joihin katsoja astuu sisään. Taiteilijaryhmä pyrkiikin näin tutkimaan informaatioajan inhimillistä käyttäytymistä.

OHJELMA - MAANANTAI 17.9.

9:00 **Ilmoittautuminen alkaa**
Tarjolla aamukahvia ja täytetty leipä Bio Rexin lämpiössä

10:00 **Teemapäivien avauspuheenvuorot**
Pääjohtaja Juhani Kostet (Museovirasto)
Kehittämisjohtaja Pirjo Hamari (Museovirasto)
Ohjelmajohtaja Kaj Martin (Amos Rex)

10:30 **Puheenvuoro: Arvostamisen arvoinen elämä**
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja Tommi Laitio (Helsingin kaupunki)

11:00 **Keynote: What's the social impact of digitising museums**
Curator and Senior Advisor Merete Sanderhoff (SMK – Statens Museum for Kunst)
Moderaattori: Kehittämisjohtaja Pirjo Hamari (Museovirasto)

LOUNAS 12:15 (omakustanteinen)

Empatiaa, myötäintoa ja yhteisöllisyyttä!

Myötäinnon mullistava voima – innostamisen ja innostumisen ytimessä

Teologian tohtori ja tutkija Jenni Spännäri (Helsingin yliopisto)

Empatia museoiden ydintehtävänä

Kehittäjä Ulla Teräs

Uusi yhteisöllinen kaupunkikulttuuri ja yhdessä tekeminen

Kaupunkiaktivisti, suunnittelija ja tuottaja Jaakko Blomberg (mm. Helsinki Urban Art ry)

Moderaattori: Yhteisömanageri Elisa Sarpo (Suomen kansallismuseo)

14:45

Kahvitauko

Tarjolla kahvia ja muffinssi Bio Rexin lämpiössä

Keskustelu: Meidän brändi

Museo on brändi. Mutta pitääkö jokaisella museolla olla oma brändi? Mitä hyvän museobrändin rakentaminen vaatii? Keskustelijat jakavat kokemuksiaan omista näkökulmistaan.

15:15

Keskustelijat:

- Viestintä- ja markkinointipäällikkö Timo Riitamaa (Amos Rex)
- Hankepäällikkö Joanna Kurth (Turun museokeskus)
- Kehittämisjohtaja Päivi Viherkoski (Serlachius-museot)
- Museonjohtaja Kimmo Antila (Postimuseo)

Moderaattori: Tove Vesterbacka (Helsingin kaupunki)

16:30

Amos Rexin esittely

Museonjohtaja Kai Kartio (Amos Rex)

17:00

Tutustuminen Amos Rexin näyttelyihin

Näyttelytilat sulkeutuvat klo 18:30

18:00

Iltatilaisuus Bio Rexin lämpiössä

Etukäteen ilmoittautuneille.

Tarjolla ruokaa, juomaa ja vuorovaikutusta klo 21 asti.

Soittolistasta vastaa Mikko Teräsvirta.

8:30

Ilmoittautuminen alkaa

Tarjolla aamukahvia ja smoothie Bio Rexin lämpiössä

Näytön paikka!

Ideariihi-avustushaun finalistit astuvat valokeilaan ja vakuuttavat asiantuntijaraadin esityksillään. Mitkä hankkeet läpäisevät tiukan arvioinnin?

9:00

Asiantuntijaraati:

- Viestintäyrittäjä Heidi Korva (Communiqué)
- Toimitusjohtaja Mikko Vanni (Life Style Invest Oy)
- Timo Santala (mm. We Love Helsinki ja Ravintolapäivä)

Moderaattori: Erikoisasiantuntija Eeva Teräsvirta (Museovirasto)

10:45

Keynote: Are we in tune? Participation and collection development

Museologi Peter van Mensch

Moderaattori: Kokoelmapäällikkö Teemu Ahola (Tampereen kaupungin museot)

LOUNAS 11:45 (omakustanteinen)

13:00

Keynote: Bridging the virtual and physical: designing for digital participation in galleries

Digital Project Manager for Culture and Heritage Alex Flowers

Moderaattori: Valtiotieteen maisteri Emma Harju

14:00

Kahvitauko

Tarjolla kahvia ja suklaabrownie Bio Rexin lämpiössä

Keskustelu: Digitaalinen vuorovaikutus?

Ihmiset ovat yhä enemmän vuorovaikutuksessa erilaisilla digitaalisilla välineillä. Miten museot ovat hyödyntäneet niitä työssään? Mahdollistavatko uudet välineet aidon vuorovaikutuksen? Näitä ajankohtaisia teemoja pohditaan keskustelussa videoalustusten johdattamina.

Keskustelijat:

- Kokoelmapäällikkö Minna Turtiainen (Gallen-Kallelan museo)
- Digitaalisen viestinnän asiantuntija Maija Luotonen (Nykytaiteen museo Kiasma)
- Yleisötyöpäällikkö Hanna Forssell (Suomen kansallismuseo)
- Sosiaalisen median tutkija Suvi Uski

Videohaastattelut:

- Yliopistolehtori Janne Matikainen (Helsingin yliopisto)
- Tubettaja ja lentäjä Tapio Siivola (Tapio on the move)
- Digimedian päällikkö Katja Savopirrtti (Vantaa-kanava)
- Osastonjohtaja Kari Lämsä (Helsingin kaupungin kirjasto, Oodi)

Moderaattori: ylitarkastaja Tapani Sainio (Opetus- ja kulttuuriministeriö)

16:00

Näytön paikka -ohjelmanumeron päätös

Pääjohtaja Juhani Kostet ja erikoisasiantuntija Eeva Teräsvirta (Museovirasto)

16:15

Seminaarin loppusanat

Kehittämisjohtaja Pirjo Hamari (Museovirasto)

TILAT

Seminaarin ohjelma tapahtuu Bio Rex -salissa. Ilmoittautumistiski löytyy Bio Rexin lämpiöstä heti portaiden yläpäästä (kerros 2). Narikka on Amos Rex-museon yleisöaulassa (kerros -1). WC-tilat löytyvät sekä Bio Rexin lämpiöstä että museon yleisöaulasta.

AMOS REX -NÄYTTELYKIERROS

Maanantaina 17.9. klo 17 päästään kiertämään Amos Rexin näyttelyihin. Pääsylippunasi toimii Amos Rex -tarra, jonka saat ilmoittautumisen yhteydessä. Sen kanssa saa liikkua sisään ja ulos näyttelyistä koko maanantain. Tiistaina näyttelyt ovat suljettuina.

ILTATILAISUUS

Teemapäivien illanvietto järjestetään Bio Rexin lämpiössä etukäteen ilmoittautuneille. Drinkkiliput ja menu löytyvät ilmoittautumisen yhteydessä saamasi kirjekuoren sisältä. Nimikyltti on pääsylippusi, pidäthän sen tallessa ja näkyvillä. Iltatilaisuuden jälkeen epävirallisille jatkoille voi suunnata esimerkiksi Lasipalatsin terassille.

LOUNAS

Lounaat ovat omakustanteiset. Lähettyvillä on lukuisia lounaspaikkoja, joista lähimmät sijaitsevat Lasipalatsissa.

SLIDO

Voit esittää ohjelmanumeroiden aikana kysymyksiä Slidon avulla. Mene osoitteeseen slido.com ja kirjoita osallistumiskoodi teema18. Voit kysymysten esittämisen lisäksi myös tykätä muiden kysymyksistä, jos toivot niihin vastausta.

SOSIAALINEN MEDIA

Museoalan Teemapäivät

#teema18

@museoalanteemapaivat

Museoalan Kehittäminen

MERETE SANDERHOFF

Merete Sanderhoff is Curator and Senior Advisor of digital museum practice at Statens Museum for Kunst in Copenhagen, working for open access and re-use of digitised cultural heritage collections.

She has set the agenda for openness in the GLAM community with her own Sharing is Caring conferences. Merete has published substantial research in the area of digital museum practice. She is chair of the Europeana Network Association, and serves on the OpenGLAM Advisory Board.

WHAT'S THE SOCIAL IMPACT OF DIGITISING MUSEUMS

The digitisation of museum collections has been going on for several decades now, promising unprecedented potential for museums to fulfil our public mission of opening up knowledge and culture to the participation and enjoyment of all citizens. Can we demonstrate that we are consistently achieving this ambition? Can we design for impact rather than experiment and hope for the best?

This is not a hypothetical issue. Politicians and funders are demanding numbers to show that the tax or private money spent on museums have tangible impact: How have people's opportunities to learn, create and contribute to their culture and society improved after we started providing access to digitised collections? Is it worth continued investment? Legitimate questions that we should not fear asking ourselves. We need to train ourselves to think differently, borrow voraciously from other sectors and develop a methodology of our own that we can use in planning, assessing and narrating our impact.

PETER VAN MENSCH

Peter van Mensch is a freelance museologist with Dutch nationality. He earned his PhD degree at the University of Zagreb and held academic positions at the Amsterdam School of the Arts, Vilnius University and the University of Bergamo. As member of ICOM he was active in the International Committee for Museology and in the International Committee for Collecting. His research interests are the history, theory and ethics of musealisation and collection development, and the development of museological theory in the 20th century.

ARE WE IN TUNE? PARTICIPATION AND COLLECTION DEVELOPMENT

In the late 20th century, participation was very much connected with the principle of access. In the early 21st century, participation is about representation. I will explore the key parameters that play a role in this paradigmatic shift: community, expertise, authority, and control. The general assumption is that museums will become more relevant when they are open to (and actively encouraging) the expertise of communities of interest other than the regular museum and academic communities. But, even though many museums are founded by ProAms (“professional amateurs”), to many museum professionals participation is associated with loss of authority and control. On the basis of a critical analysis of afore-mentioned parameters, I will argue that participation adds to relevance, not in the least because it helps people to identify with the museum. Participation helps people to understand what museums are. And, in reverse it helps museums to understand what people expect from them.

ALEX FLOWERS

Alex has 10 years of experience in working in the museum sector, delivering learning and digital projects which engage visitors, learners and the curious with culture. At the V&A he led the Digital Programmes team delivering a programme of events, workshops and digital artistic commissions that engaged the public with cutting edge creative practices. Having studied at University of Wales, Aberystwyth, Alex went on to gain an MA in Museums and Galleries in Education at UCL where he is now a visiting lecturer.

BRIDGING THE VIRTUAL AND PHYSICAL: DESIGNING FOR DIGITAL PARTICIPATION IN GALLERIES

Alex explores the digital, design and user focussed models employed in his practice to engage museum visitors with the creative and artistic processes through making and collaboration within gallery spaces. The paper proposes that the pedagogy of Constructionist theory and lessons from the maker movement can help to focus learning in the museum as an opening for active participation for all of its audiences and have valuable insights for how we look at the display and interpretation of collections.

Using examples from a range of cultural organisations the paper will look at museums creating spaces for young people to support the delivery of digital and design education missing from school education, intergenerational family learning with creative technologies and using galleries as public spaces for networks of practitioners to create together.

JUHANI KOSTET

Juhani Kostet on Museoviraston pääjohtaja. Hän on pitkän linjan kulttuuriperintöammattilainen ja museomies, ja on toiminut aiemmin muun muassa Turun maakuntamuseon johtajana.

PIRJO HAMARI

Pirjo Hamari on Museoviraston kehittämisjohtaja ja vastaa Museoalan kehittäminen -yksiköstä. Hän on koulutukseltaan arkeologi, kulttuuriperintöhallinnon ammattilainen, joka on kiinnostunut kulttuuriperinnöstä sen moninaisissa muodossa. Erityisen kiinnostuksen kohteena Pirjolla ovat kulttuuriperinnön vaikuttavuus ja kaikkien osallisuus kulttuuriperintöön.

KAJ MARTIN

Kaj Martin on Amos Rex -museon ohjelmajohtaja ja vastaa Bio Rex yksikön toiminnan ja ohjelman koordinoinnista. Hän on museon johtoryhmän jäsen ja monivuotinen Amos-museon palkollinen.

TOMMI LAITIO

Tommi Laitio on johtanut Helsingin kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluita joulukuusta 2016. Hänen työnsä on huolehtia, että helsinkiläiset ja Helsingin vieraat voivat elää vapaata, merkityksellistä ja kokemuksiltaan rikasta elämää.

JENNI SPÄNNÄRI

Jenni Spännäri on teologian tohtori ja tutkija, jota kiehtovat erityisesti myötätunnon&myötäinnon, merkityksellisyyden, viisauden, kasvun ja innovatiivisuuden teemat. Spännäri on työskennellyt Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa tutkija-tohtorina mm. CoPassion ja CoCare -hankeissa.

ULLA TERÄS

FM Ulla Teräs työskentelee opetus- ja koulutusalan uudistumisen ja innovaatioiden parissa Opetushallituksen Kokeilukeskuksessa. Ulla johti reformirehtorina 2016 avatun uuden Helsingin kaupungin museon muutoshankkeen ja on työskennellyt museoiden johtamismalleja ja arviointia kehittäneissä hankkeissa Museovirastossa sekä maakuntamuseotutkijana Satakunnan ja Keski-Uudenmaan alueilla.

JAAKKO BLOMBERG

Jaakko Blomberg on kaupunkiaktivisti, suunnittelija ja tuottaja, joka on erikoistunut uuteen yhteisölliseen kaupunkikulttuuriin, yhteiskehittämiseen ja kaupunkitaiteeseen. Hän on ollut luomassa monia suureen suosioon nousseita yhteisöllisiä tapahtumia, kuten Siivouspäivää ja Helsinki Sauna Daytä, ja ollut perustamassa vegaaninen lippakioski Jänöä, Konepa- ja-liikettä ja Helsinki Urban Art ry:tä.

ELISA SARPO

Elisa Sarpo on kulttuurituottaja ja kansatieteilijä, jolla on kattava kokemus museo- ja kulttuurialoilta. Tällä hetkellä Elisa toimii Kansallismuseon yhteisömanagerina pääkaupunkiseudun kohteissa kehittäen museota yhä vuorovaikutuksellisempaan ja avoimempaan suuntaan.

TIMO RIITAMAA

Timo Riitamaa on Amos Rexin viestintä- ja markkinointipäällikkö. Riitamaa vastaa uuden museon identiteetistä, viestinnästä, markkinoinnista ja yritysyhteistyökumppanuuksista.

JOANNA KURTH

Joanna Kurth työskentelee hankepäällikkönä Historian museo Turkuun –hankkeessa. Aiemmin hän on työskennellyt mm. Turun museokeskuksen kehittämistoiminnasta vastaavana intendenttinä sekä näyttely-yksikön päällikkönä, Jyväskylän yliopistossa tutkijana ja Wäinö Aaltosen museossa näyttelyamanuenssina.

PÄIVI VIHERKOSKI

Päivi Viherkoski on Serlachius-museoiden kehitysjohtaja vastuualueinaan palvelut ja viestintä. Aiemmin Viherkoski toimi matkailun kehitys- ja markkinointitehtävissä, joihin hän aikanaan siirtyi museoammatillisista pätkätöistä. Viherkoski uskoo brändin rakentamisessa palveluiden ja viestinnän vahvaan liittoon, brändi kun syntyy kohtaamisista.

KIMMO ANTILA

Kimmo Antila on Postimuseon johtaja ja Tampereen kokoelmahalli Oy:n toimitusjohtaja. Hän on työskennellyt tutkijana, museokeskus Vapriikin projektipäällikkönä, tieteen ja teknologian historian lehtorina Oulun yliopistossa ja Tekniikan Waiheita -lehden päätoimittajana.

TOVE VESTERBACKA

KTM Tove Vesterbacka vastasi vuonna 2016 avatun uuden kaupunginmuseon markkinoinnista ja viestinnästä ja toteutti tiimeineen myös visuaalisen uudistuksen sekä uuden museon lanseerauksen. Nyt Tove luotsaa Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan markkinointiviestintää ja vastuualueeseen kuuluu museoista myös HAM.

KAI KARTIO

Kai Kartio on Amos Rexin museonjohtaja.

HEIDI KORVA

Heidi Korva on yhteiskunnalliseen markkinointiin ja viestintään erikoistunut viestinnän valmentaja, kouluttaja ja tekijä. Hän on tehnyt yhteistyötä kymmenien järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten toimijoiden kanssa. Heidi vetää Suomessa myös Vaatevallankumous-kampanjaa.

MIKKO VANNI

Mikko Vanni on toiminut pitkään kulttuuri- ja urheilutapahtumien ja -suurhankkeiden parissa (mm. Euroviisut 2007, Helsinki World Design Capital 2012). Mikko Vannilla on ollut oma taidegalleria 2000-luvun alussa ja hän on toiminut Helsingin taidemuseon johtokunnan puheenjohtajana.

TIMO SANTALA

Timo Santala on luovan alan monitoimija. Hän on ollut perustamassa Ravintolapäivää sekä We Love Helsinkiä ja toimii aktiivisesti paremman kaupunkielämän puolesta. Hän työskentelee muun muassa tapahtumatuottajana, luennoitsijana ja taiteellisena konsulttina, keikkailee DJ:nä ja tekee radio-ohjelmia.

EEVA TERÄSVIRTA

Eeva Teräsvirta on erikoisasiantuntija ja museoalan kehittäjä Museovirastosta. Teräsvirta on työskennellyt viime vuosina erityisesti museoiden arvioinnin ja vertaiskehittämisen sekä museoiden valtionosuusjärjestelmän uudistuksen parissa. Hänellä on myös pitkä kokemus museoiden valtionavustusten käsittelystä.

TEEMU AHOLA

Teemu Ahola työskentelee Museokeskus Vapriikin kokoelmapäällikkönä Tampereella. Ahola on aiemmin työskennellyt muun muassa Kristiinankaupungin museotoimessa ja Työväenmuseo Werstaalla. Hän on Suomen Museoliiton hallituksen jäsen.

EMMA HARJU

Emma Harju on kulttuuripolitiikkaan suuntautunut valtiotieteiden maisteri. Hänen kiinnostuksen kohteisiinsa kuuluu digitaalinen vuorovaikutus, jonka muotojen kartoittamiseen kulttuurialalla hän osallistui opetus- ja kulttuuriministeriön selvityshankkeessa kevättalvella 2018.

MINNA TURTIAINEN

Minna Turtiainen on Gallen-Kallelan Museon koelmapäällikkö. Hän vastaa museon kokoelmanhallinnasta, mukaanlukien digitaaliset kokoelmat. Hän on pyrkinyt yhdistämään kokoelma- ja yleisötyötä uusin ja osallistavin menetelmin.

MAIJA LUOTONEN

Maija Luotonen on Kiasman digitaalisen viestinnän asiantuntija. Hänen tehtävänä on varmistaa, että Kiasman digitaalinen asiakaskokemus toimii ja ilahduttaa.

HANNA FORSSELL

Hanna Forssell on Kansallismuseon yleisötyöpäällikkö, joka veti projektipäällikkönä museon perusnäyttelyuudistusta 2016-2017. Uusissa näyttelyissä tärkeää oli tuoda innovatiivinen ja elämyksellinen digitaalisen kerronnan taso mukaan kokonaisvaltaiseen kävijäkokemukseen.

SUVI USKI

Sometohtori Suvi Uski on tutkinut sosiaalista mediaa viimeiset kymmenen vuotta. Hän on sosiaalipsykologian tohtori ja start-up-yrittäjä, joka opettaa omaa kurssiaan Helsingin yliopistossa. Uskin erityistä osaamista on ihmisen käyttäytyminen digitaalisissa ympäristöissä.

TAPANI SAINIO

Tapani Sainio työskentelee opetus- ja kulttuuriministeriössä kulttuuriin, taiteeseen ja digitaalisuuteen liittyvien asioiden parissa. Aiemmin Tapani on työskennellyt Museoviraston Museoalan kehittäminen -yksikössä ja Kansalliskirjastossa Finna-palvelussa.

museoalan
TEEMAPÄIVÄT